

Тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) ви представям един малко известен български писател – Георги Божинов и неговия роман за Априлското въстание „Калуния-каля“. Той има невероятната смелост в средата на 70-те години на XX век, при комунизма, да си позволи да опише в няколко страници спомените на лагеристи, преживели съветските лагери по времето на Сталин.

Тазгодишният Панаир на книгата поднесе голяма изненада на българските читатели с новото, второ, издание на неговия роман от издателската къща „Хермес“. Ето как писателят Деян Енев, по чиято идея се извършва преиздаването, представя книгата в рецензията си, публикувана в [liternet.bg](#) :

„Единственият роман на Георги Божинов, забравеният шедевър за Априлското въстание „Калуния-каля“, излиза през далечната 1988 г. Новото издание на „Калуния-каля“ ще върне Георги Божинов в българската литература и ще пренареди челото ѝ. Защото Георги Божинов е един от най-големите български писатели.

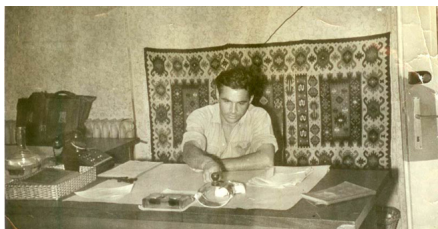
Мога да сравня „Калуния-каля“ по писателско майсторство с „Татарската пустиня“ на Дино Будзати или с „В очакване на варварите“ на Нобеловия лауреат Дж. М. Кутси. А по надникването в народния епос и разломите му – единствено с „Железния светилник“ на Димитър Талев.“

Кой е Георги Божинов?

От послеслова и биографичната справка в новото издание разбираме, че Георги Петров Божинов е роден на 27 януари 1924 г. в с. Крива Бара, Ломско. Завършва философия в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, с втора специалност руска филология. След дипломирането си работи като кореспондент на БТА, на вестниците „Литературен фронт“, „Отечествен фронт“ и „Труд“. Успява да издаде в издателство „Български писател“ две книги с пътеписи и документални разкази: „Вдън гората Дикчам“ и „Юлень“.

Цензуриран и уволнен заради описание на ГУЛАГ

След публикацията на пътеписа му „Гора зелена, вода студена“ в сп. „Септември“ през 1975 г., където документира свидетелствата на петима българи, лежали в сталинските лагери, съветският посланик се обажда на Тодор Живков, който нарежда веднага да се уволни ръководството на списанието, а тиражът е иззет и претопен. Георги Божинов е уволнен като кореспондент на в. „Труд“, изключен е от Съюза на българските журналисти и от Дружеството на писателите в Благоевград. Жена му, учителка по това време, също е уволнена.

„А сега ще препиша няколко пасажа от онези страшни три странички за сталинските лагери“, посочва Деян Енев.

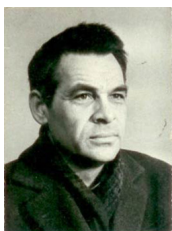
Три страшни странички на лагерите в СССР

„Шаг влево, шаг вправо, считается побегом, приказано стрелять!... На влака, Симферопол, Харков, конски вагони столипински - вътре с решетки, като за зверове. После Котлас. Въшки черногъзи. Глад. Изядохме едно куче от охраната. После на ешелон – трийсет и шест дни на изток. Печки чугунки. 24 кила дърва за 24 часа. На Владивосток стигнахме рано сутрин. Пак – шаг влево, шаг вправо считается побегом - приказано стрелять... Пересылка. Забележителен етапен лагер.

Духа нордост, сипе ситен, траен дъжд. Садись – в калта. И сядаш, какво ще правиш. Три часа седене и чакане пред лагерните врати. Там ни разделиха, едни за Чукотка, други за Колима. Случихме се за Колима. Един беше умрял, два дни го крихме, за да му вземаме хляба. Паракход "Джурма". Магадан. Оттам седем-осемстотин километра нагоре към Колима, река Индигирка, долината на Чай-Уря. Вечно замръзнала земя, под земята злато, ще копаем това злато. Ръчно. "Колыма, Колыма, чудная планета, двенадцать месяцев зима, остальное лето..."

Студ. При 60 градуса не се работи. До 59 и половина се работи. Десет часа на ден – злато. Два часа – помощни работи. Два часа за дърва в гората. Това е денят. Бригадир – един криминален. После го убихме. Човек за човека е лисица. Всеки гледа да спаси ляба и живота... Сечеха си пръстите някои. Имаше хора отчаяни... Един инженер си преряза главата на стоманеното въже, когато се навиваше на барабана. Оцелелите самоубийци ги съдеха за вредителство. Самоубиваха се, избиваха се едни други... Обиждаха се... Веднъж отрязахме въжето на бригадира, той падна в кладенеца, вика да го извадим, но не го извадихме..."

Цензорът Шесто души

В строго секретна справка на Шесто управление ДС от 1975 г. „Относно: Данни за

Да се осмелиш да пишеш за лагерите на Сталин при комунизма в България

Написано от Държавна сигурност.com
Неделя, 28 Декември 2014 09:08

враждебни и нелоялни прояви в средите на художествената интелигенция“ в раздела „Дейци, по които ще продължи работа“, наред с още двайсетина интелектуалци, по които са придобити чрез подслушване нови данни за противодържавни прояви, е включен и Георги Божинов. Общият за тази справка елемент са изказванията на упоменатите лица против СССР, на което се гледа като на най-тежко престъпление:

„ ... 17. ГЕОРГИ ПЕТРОВ БОЖИНОВ, роден през 1924 г, безпартиен, бивш кореспондент на в. „Труд“ за Благоевград.

Произхожда от средно селско семейство.

Изказвал се е в защита на Солженицин, като изтъквал, че той е извършил много полезна работа по разкриване истината за съветската действителност. Съжалявал, че не се намерили последователи на Солженицин в СССР и у нас, които „въпреки цензурата да пробивали и публикували истината.“

Според него нашето общество трябвало бавно, но сигурно да се ерозира, да се унищожава. Ленин бил една „догма“, която трябвало да бъде заменена, ако сме искали действително да отбележим напредък в нашето развитие. У нас нямало силни мъже. Българите били прекалено търпеливи, с което се обяснявало, че всяка социалистическа страна в Европа имала своя година, а само у нас не се случвало нищо.

В книжка 3/1975 г. на сп. „Септември“ бе отпечатан разказът на Божинов „Гора зелена, вода студена“, в който от антисъветски позиции, в стил Солженицин той отправя клевети към съветската действителност.“

(15-М-ф. 22, опис. 1, а.е. 35, 1975 г., цит. в „РАДОЙ. Смутителят на реда и тоягата на властта“ от Таня Стоянова и Стефан Стоянов, с. 190, изд. „Изток-Запад“, 2013 г.).

Написването на „Калуня-каля“

Още през лятото на същата година безработният Божинов (оттук насетне той никога

Да се осмелиш да пишеш за лагерите на Сталин при комунизма в България

Написано от Държавна сигурност.com

Неделя, 28 Декември 2014 09:08

повече не е назначаван на държавна работа) започва да пише романа си „Калуня-каля“ и го е завършил през 1980 г. Романът е публикуван от държавно издателство „Български писател“ едва през 1988 г.

Приживе Георги Божинов успява да издаде и книгите „Караджата“, „Кукувица кука“, „Черешови води“ и „Сивия скиталец“. Умира на 80-годишна възраст на 25 май 2004 г. Ден по-рано, в навечерието на празника на буквите, е отличен със „Златен век“.